

BÖLME İŞLEMİ

1) Bölme İşlemi Nedir?

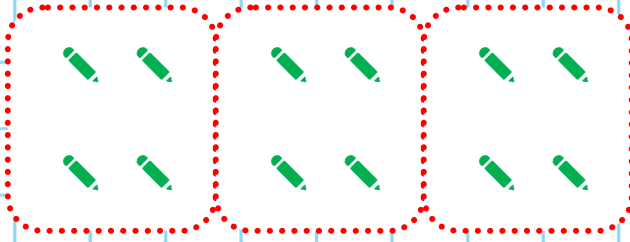
Eşit şekilde paylaşırma veya gruplandırma yapmaya bölme işlemi denir.

* Bölme işlemi, bir bütünün içinde kaç tane eş parça olduğunu bulmamızı sağlar.

Paylaşırma: 12 tane kalemi 3 arkadaşımıza birer birer dağıttığımızda her birine kaç kalem düştüğünü bulmaktır.

Gruplama: 12 tane kalemi 3'erli gruplara ayırdığımızda toplam kaç grup oluştuğunu bulmaktır.

Örnek:

Grup sayısı: 3

Gruptaki sayı: 4

Toplam sayı: 12

2) Bölme ile çıkarma ilişkisi:

Bölme işlemi, aynı sayıların ardışık olarak çıkarılmasının kısa yoludur.

Örnek: 15'i 5'e bölmek demek, 15'ten 0 kalana kadar 5 çıkarmak demektir.

1) $15 - 5 = 10$

2) $10 - 5 = 5$

3) $5 - 5 = 0$

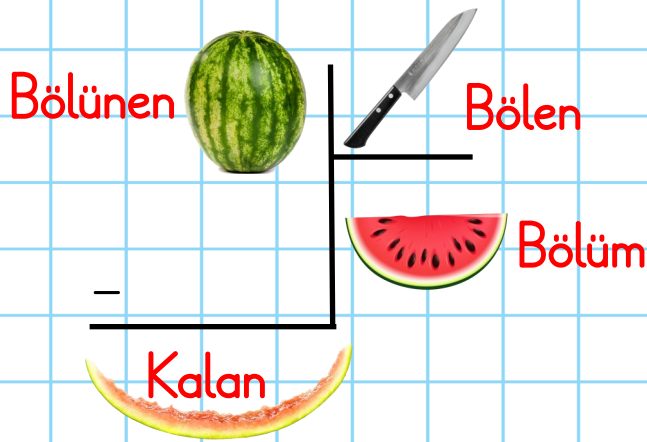
(3 defa çıkarma yaptık, yani $15 \div 5 = 3$)

3) Bölme İşleminin Elemanları

Bir bölme işleminde dört temel eleman vardır:

1. **Bölünen:** Paylaştırılacak olan sayı.
2. **Bölen:** Kaç gruba veya kişiye bölüldüğü.
3. **Bölüm:** İşlem sonucu, yani her bir gruba düşen miktar.
4. **Kalan:** Paylaştırma sonunda artan sayı.

Örnek:

$$\begin{array}{r|l} 24 & 4 \text{ Bölen} \\ - 24 & 6 \text{ Bölüm} \\ \hline 00 & \text{Kalan} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{Bölünen} \\ 15 \div 3 = 5 \text{ Bölüm} \\ \text{Bölen} \end{array}$$

4) Çarpma ve Bölme İlişkisi:

- * Çarpma ve bölme birbirinin tersidir.
- * Çarpma işlemi sayıları büyütüp birleştirirken, bölme işlemi sayıları küçültüp ayırır.

Örnek:

3 -6-9-12-15-18

6 kez üçer ritmik saydın 6×3

$$\begin{array}{r|l} 18 & 3 \\ - 18 & 6 \\ \hline 00 & \end{array}$$

Bölen x Bölüm = Bölünen

$$6 \times 3 = 18$$

5) Bölme Problemleri

Bölme Problemlerini Çözerken

- 1) Problemi dikkatlice oku.
- 2) Verilenlere bak
- 3) Eşit paylaşırma var mı kontrol et.
- 4) İşlemi yap
- 5) Kontrol et.

Paylaşırma ve gruptama problemlerinde bölme işlemi kullanılır;

Bir şey kişilere eşit olarak dağıtılıyorsa **paylaşırma** yapılır

(örneğin 12 kalem 3 öğrenciye eşit paylaşırıldığında

$12 \div 3 = 4$ olur ve her öğrenciye 4 kalem düşer),

Bir şey kaç grup olacağını soruyorsa **gruptama** yapılır

(örneğin 24 litre su 4 litrelik kaplara doldurulduğunda

$24 \div 4 = 6$ olur ve 6 kap gerekir).

Örnekler: Bir çiftlikteki tavukların ayak sayıları toplamı 18 koyunların ayak sayıları toplamı 32'dir. Bu çiftlikteki tavuk ve koyunların toplamı kaçtır?

$$\begin{array}{r|l} 18 & 2 \\ - 18 & 9 \\ \hline & 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 32 & 4 \\ - 32 & 8 \\ \hline & 00 \end{array}$$

$$9+8=17$$

6) Matematiksel ifadelerde eşitlik:

Eşitlik, iki tarafın sonuçlarının aynı olmasıdır.

Eşitlik işareti (=), "eşittir" anlamına gelir.

Eşitliğin sol tarafı ile sağ tarafı birbirine eşit olmalıdır.

Örnek: $15 \div 3 = \bigcirc + 1$

1) Önce eşitliğin eksik olmayan kısmını çözeriz.

$$15 \div 3 = 5$$

2) Yeni eşitlik artık verilmeyen toplanan bulma oldu.

$$5 = \bigcirc + 1$$

3) Verilmeyen toplanan bulurken çıkarma yaparız.

$$5 - 1 = 4 \quad \bigcirc = 4 \text{ olur.}$$

Örnek: $18 \div 3 = \bigcirc \times 2$

$$18 \div 3 = 6$$

$$6 = \bigcirc \times 2$$

2 ile neyi çarparsak 6 yapar.

Ritmik sayarız. 2-4-6 (3 kez ritmik saydım.) 3 oldu.

Bölünen

Bölen

Bölüm

Kalan

Bölünen

$$\begin{array}{r|l} 24 & 4 \text{ Bölen} \\ - 24 & 6 \text{ Bölüm} \\ \hline \end{array}$$

Kalan 00

Bölünen

$$15 \div 3 = 5 \text{ Bölüm}$$

Bölen

Bölünen

Bölen

Bölüm

Kalan

Bölünen

$$\begin{array}{r|l} 24 & 4 \text{ Bölen} \\ - 24 & 6 \text{ Bölüm} \\ \hline \end{array}$$

Kalan 00

Bölünen

$$15 \div 3 = 5 \text{ Bölüm}$$

Bölen

Bölünen

Bölen

Bölüm

Kalan

Bölünen

$$\begin{array}{r|l} 24 & 4 \text{ Bölen} \\ - 24 & 6 \text{ Bölüm} \\ \hline \end{array}$$

Kalan 00

Bölünen

$$15 \div 3 = 5 \text{ Bölüm}$$

Bölen